

Sótonyi Gábor

A SZOMSZÉD ZAJJAL JÁR

Hajnali fél hat, kezdődik a műsor. Elnyújtott, öblös szellentés, vizelet szagatott csobogása, vécézubogás, köhögés, morgás, harákolás, köpés. Protézis koccan a mosdótálon, ömlik a víz a csapból, fogkefe serceg a műfogsoron. Jó reggelt, Magyarország! Bemondó hangja bömböl a rádióból. Az öreg hangosan kommentálja a híreket, szidja a bemondó anyját, megint szellent. Rövidebbet, de hangosabbat, mint az előbb. Ömlik a víz, az öreg a borotváját félpercenként a mosdótálhoz ütögeti.

Egyszer úgyis megölem, nyögi Simon. Nem vagy te ahhoz elég tökös, kászálódik ki az ágyból karikás szemmel, kócosan Tüncsi. Elcsoszog a bejárati ajtó melletti vécéig, ott kevésbé hallatszik az öreg. Simonnal fél éve vannak együtt, ha lehet ezt így nevezni. Hetente kétszer-háromszor találkoznak. Amíg egyikük sem talál mást, addig jó ez így. Simon elvált, Tüncsi fia kirepült, mindketten szabadok. Hétköznap esténként, hétvégéken ráérnek egymásra.

Amikor Simon a városba költözött, fontos szempont volt az albérlet kiválasztásánál, hogy elég közel legyen Tüncsi lakásához, de elég távol is ahhoz, hogy a nő hozzá költözzön. Simon arra is gondolt, hogy az esti szex után ne kelljen korán kelni, vagyis az albérlet közel legyen a munkahelyéhez. Csak egyvalamit hagyott ki a számításból: a tulajnál elfelejtett rákérdezni a szomszédokra. Most aztán eheti a kefét minden reggel.

Egyszer elcsípi az öreget a liftben. Célozgat neki, hogy milyen vékonyak a falak, de az öreg csak vigyorog. Három lehetőség van, gondolja Simon. Egy: süket; kettő: hülye; három: megjártssza magát. Közös halmaz is elképzelhető. Nem derül ki, melyik az igaz állítás, mert Simonnak marja a torkát az öreg parfümjé, ki kell szállnia a harmadikon. Percekig fuldokolva köhög, aztán lépcsőn megy a földszintre. Még másnap is érzi, ahogy irritálja a nyálkahártyáját a vegyszer, mintha az öreg vécéillatosítóval fújta volna be magát, méghozzá valami olcsó, kínai fajtával, olyan mennyiségben, amivel egy tornatermet el lehetne gázosítani.

Tüncsi a közértben fut össze az öreggel, és hazáig kifagztatja. Kiderül, hogy a lánya Amerikában, a fia Göteborgban él a családjával. Csak karácsonykor, és kétévente nyáron jönnek haza egy-egy hétre. Néha szkájpolnak az unokákkal, vagy messengeren üzennek egymásnak. Fényképeket küldenek a gyerekek elsődlozásáról, óvodai ballagásáról, kihullott tejfogáról. A lányáéknak kertes háza van Floridában, kutyát is vettek, arról a legkisebb unoka, egy Margie nevű kislány küld rendszeresen néhány másodperces reels-videókat. Pelyhes bundájú retriever kölyök harapdálja a gumicsontot, szalad a labdája után, örömben vakkant, és csóválja a farkát, amikor Margie hazajön az iskolából, néz ártatlanul, csokikrémes pofával. Az öreg tíz éve nyugdíjas, ezek a videók jelentik számára az egyetlen eseményt az életben. Tüncsi megsajnálja az öreget. Könnyű neked, mondja erre Simon, nem kell minden reggel elviselned.

Simon negyvenedik születésnapját baráti társasággal, egy pubban ünneplik. Hajnal felé, kissé ittasan, jókedvűen érnek haza. Tüncsi lefekszik, Simon diktafonnal a kezében kiül a fürdőszobai vécére, és vár. Amikor a megszokott időpontban lomitolni kezd az öreg, elindítja a felvételt. Az a terve, hogy a kész anyagot elküldi a gyámhatóságnak, vagy kamuprofilról messengeren az öreg lányának. De a felvétel nem sikerül: nem rotyog a fing, nem koccan a borotva, nem zubog a víz úgy, ahogy az életben. Simon nagy levegőt vesz, hullámoztatja a hasát, fenekéhez tartja a diktafont, amikor Tüncsi rányit.

Elmondanád, hogy mit csinálsz itt, kérdezi Tüncsi döbbenten.

Próbálok bizonyítékot gyártani, mondja elgyötörtén Simon, az arca piros az igekezettől.

Inkább szexelni próbálnál, mondja szemrehányóan Tüncsi.

Erre is gondoltam, feleli Simon, ami késik, nem múlik, teszi hozzá ittas iróniával.

Tényleg, gondoltál, fortyan fel Tüncsi, nem zavar, hogy három hete nem szeretkeztünk, ezt már ordítja. Mi a fenének járok én ide?

Mostanában sok volt a stressz, sajnáltatja magát Simon, meg itt van az öreg is, egyre jobban idegesít, de ígérem, bepótoljuk. Csücsörít, próbálja magához húzni Tüncsit, de a nő ingerülten ellöki. Ez így nem mehet tovább, fiatal vagyok még ahhoz, hogy úgy éljek, mint egy apáca, kiabálja Tüncsi, azzal kiront a fürdőszobából, másodpercek alatt felöltözik, sporttáskájába gyűri holmijait, magassarkúja kopog a padlón.

Szerintem keress fel egy pszichológust, szól vissza az előszobából, aztán becsapja maga után a lakás ajtaját. Csak parfümjé bódító illata marad utána.

Hetek telnek el, Tüncsi nem jön, nem jelentkezik, a telefont nem veszi fel, Simon kétségbeesett üzeneteire nem reagál. Simon elmegy Tüncsi lakásához, kopog, dörömböl, rimánkodik. Voltam orvosnál, üvölti, adott gyógyszert, most már minden rendben lesz, Tüncsi, nyisd ki. A kiabálásra riadt tekintetű, zsíros hajú öregasszony néz ki a szomszéd ajtó résén. Nem tud valamit Tüncsiről, szegezi neki a kérdést Simon, mire az öregasszony válasz nélkül becsapja az ajtót. A folyosó végén atlétatrikós, kövér férfi tűnik fel, mindkét nagylábujján ormótlan, fekete a köröm. Strandpapucsos csoszogni kezd Simon felé. Keres valakit, bőfenti a férfi öblös hangon. Simon megfordul és leszalad a lépcsőn.

Még aznap este rendel egy kurvát a pina.hu-ról. Teszteli a gyógyszert, amit az orvos felírt. A biztonság kedvéért fél üveg hétdecis Dzsonival veszi be a pirulát, abból baj nem lehet. A nő szexi, pont annyi hús van rajta, amennyi kell, és pont ott, ahol kell. A rövid bevezetőből kiderül, hogy a nő is a Német utcába járt elemibe, csak tizenhat évvel Simon alatt. Most viszont ő van felül, mozdulatai kecsesek, mégis célratörőek, látszik, hogy évekig szertornázott. Simon a verébhajszos pózban könnyedén, élvezettel jut el a gyönyör kapujába, amikor váratlanul meghallja az öreg hangját. Már megint hazudsz, nerlovag, a kurva anyádat. Simon egyik kezével elengedi a nő csípőjét, és kapkodva matat az éjjeliszekrényén. A szemüvegét leveri, koppán a parkettán, az egyik lencse kiesik. Vaksin, hunyorogva nézi a mobilja képernyőjét. Ez lehetetlen, motyogja, ilyenkor nincsenek is hírek. Mi van, néz hátra kócos haja mögül a kurva értetlenül.

Másnap a liftben Simon beszédbe elegyedik az öreg gondozójával. Heti kétszer jár az öreghez, dörmögi a nő, hatalmas szája fölött pelyhes bajuszka mozog, szemfogain nyálas ételmaradék csillog. Parizeres zsömle ecetes uborkával. Csípője széles, mint a hetes busz, lábikrája vaskos, mint a Margit híd tartópillére. Van a nőben valami démonian izgató, állapítja meg magában Simon, mint amikor viszolygást keltő dolgok ugyanakkor vonzónak is mutatkoznak. Otthon, lefekvés után Simon a takaró alá nyúl, de most tudatosan áll meg a gyönyör kapujában. Meztelenül a laptopja elé ül, és bejelentkezik a pina.hu-ra. A tegnapi nőt kéri, elvégre ez is olyan bizalmas dolog, mint például az

urológus. Ráadásul a férfiasságán esett csorbát is szeretné kiköszörülni. Dupla adag gyógyszert vesz be, mire a nő megérkezik, Simon már harcra kész.

Kutyapózban üzekednek, a nő izmos fara reng, Simon végig a démoni gondozót látja maga előtt, amint az öreggel kutyapózban üzekedik. Az öreg fingik, a hatalmas nő szájából kiesik a parizeres szendvics, hetes busz, hetes busz, lihegi Simon, a kurva sikít. Ezt nem játszotta meg, ritkán ilyen elégedett a megrendelőkkel, mondja a kurva, fel is ajánl Simonnak gratiszba egy laza szakszit. Simon inkább némi kedvezményt kér az árból, a nő belemegy, elégedetten válnak el.

Napokig emelt fővel jár az utcán, bevásárlóközpontban, munkahelyen. Az irodista lányok összesúgnak a háta mögött, a pénztárosnő a közértben egy ezressel többet ad vissza, a vállalati kisvezető visszaköszön. Egyszer még Tüncsi is felhívja, aztán sietve ráír, hogy bocs, véletlen volt. Véletlen, na persze, gondolja Simon kajánul. Na ugye, hogy ugye, teszi hozzá magában elégedetten, jössz te még a kis dohosba hajnali híreket hallgatni.

Aztán egy reggel, mintha mindenem feltekernék a hangerőt. Hangosabban recsen a fing, hangosabban zubog a víz, hangosabban koccan a mosdótálhoz a borotva, hangosabban üvölt a rádióból a bemondó. Simonban valami elpattan. Dörömbölni kezd a fürdőszoba falán. Elég, üvölti, hagyja abba, nem lehet magától élni. Semmi válasz, sőt, az öreg, mintha csak azért is még hangosabban kommentálná a bömbölő riportert. Mennyit kapsz ezért, ordítja, van neked bőr a képeden? Simon egy szál alsónadrágban, kínai gumipapucsban kiront a lakásból, és ököllel ütni kezdi az öreg lakásának ajtaját. A körfolyosón fejek bukkannak elő az ajtórésekben, szólni senki nem mer. Nyissa ki, vén hülye, vagy rendőrt hívok. Az öreg nem nyit ajtót, talán megijedt, vagy egyszerűen saját zajától nem hallja az üvöltést, a dörömbölést. Simon észreveszi a vizsla tekinteteket, elszégyelli magát. Talán este, munka után mindent higgadtan megbeszélnek majd az öreggel. Vagy ha akkor sem sikerül, másnap beszél a gondozóval. Visszakullog a lakásába, a körfolyosón becsukódnak az ajtók.

Este fáradtan, kedvetlenül tér haza a munkahelyéről. Csak a szokásos basztatás, mondaná, ha valaki megkérdezné. A liftből kilépve látja, hogy az öreg ajtaja résnyire nyitva van. Amikor az ajtó elé ér, halk nyöszörgést hall, belép a lakásba. Ugyanaz a fullasztó, vécióillatosító szag

fogadja, mint pár nappal ezelőtt, a liftben. A szűk előszobában rend van, a ruhafogason kabátok, alattuk cipők sorakoznak. Simon követi a nyöszörgő hangokat a nappaliba. Az öreg arcra borulva térdel a kanapé előtt, felváltva mondogatja a gondozó és a gyógyszere nevét. Simon felülteti a kanapéra, megkérdezi, mit érez, az öreg arca falfehér. Nitromint, nyöszörgi az öreg, és a vitrines polc felé mutat. Simon egy spanyol műanyag táncosnő és egy matrjoska baba között megtalálja a gyógyszeres tégelyt. Kimegy a mosdóba vízért, mondja az öregnek. A konyhában kivesz egy poharat a szekrényből, megtölti vízzel. Aztán leül, gondolkodik. Jolán, Jolán, nyöszörgi bentről az öreg. Holnap jön, ma máshol dolgozik, szól a konyhából Simon. Ül tovább az ingatag konyhai széken, eszébe jut egy film. Úgy cselekszik, ahogy abban látta. Nem derült ki a film végére sem, hogy ki a tettes. Tökéletes bűntény. Kimegy a fürdőszobába, kiönti a tablettákat a vécébe, a tégelyt zsebre vágja. Mire visszamegy a nappaliba, az öreg már hörög, tátott szája sarkából habos nyál csurog, a szeme fennakadva. Egyik lába hevesen rázkódik, kezével görcsösen a díszpárnát markolja.

Simon vár még egy kicsit, aztán megnézi a telefonján a legközelebbi kórház telefonszámát. Remegő kézzel bepötyögi a mobiljába. Idegességében valamit elronthat, mert a vonal túlsó végén Tüncsi szólal meg.

A VÖRÖS OLGA

Amikor péntek este a falézban összegyűltek, a környékeliek már hazamentek, csak a lengyelek maradtak. A hatalmas terem visszhangzott, ahogy Anielski felolvasta a neveket. Akit szólított, annak előre kellett lépnie, és a műszakvezető ellenőrizte, hogy nem maradt-e fekete folt az arcán vagy a kezén. Anielski még a szájukba is belenézett, hogy lemosták-e a fogukról a zsírosdeszka maradványait. Akinél makulát talált, azt visszaküldte mosakodni vagy fogat mosni. Miközben a szutykos visszament a fürdőhelyiségbe, a többiek „búzás-sal” fejezték ki nemtetszésüket, mert miatta később kezdődhetett a mulatság.

Az üzemi épület előtt ugyanolyan sötétség és hideg volt, mint reggel négykor, amikor elnyelte őket a szénbánya. Mintha megállt volna az

idő. Szemközt, a kopár hegyek fölött csillagok dideregtek. Knopek meggyújtott egy mezítlábas Piastot, beleszívott, és továbbadta. Intett a többieknek, hogy adják körbe. Valahonnan egy Zubrowka is előkerült. Mire az öreg Zil fújtatva, hörögve megállt előttük, már oldódott a hangulat.

- De kicsípted magad, Anielski! - mondta Kozlowski, egy tagbaszakadt parasztgyerek a Szudétákról.

- Nagy a szád, Kozlowski, pedig te ellenezted a leginkább az uniformist - hurrogta le a műszakvezető. - Nézd meg, hogy néztek ki! Mint egy sűrű festéssel megszórt varjúraj.

- Urizálunk, Anielski? - szólt Walesznik, a fővájár. - Ha rajtad múlna, az egész csapat egyenruhában kefélné.

Rázkódva elindult a teherautó, platóján a bányászok jobbra-balra dőltek a nevetéstől. Csak műszak után mertek így beszélni Anielskival. Akkor már egy volt közülük. Túl messzire azért nem merészkedtek, mert később árthatott nekik.

- Én azt a nőt még uniformisban is megkefélném - sóhajtott Bjelik, a csillések bonvivánja.

- Azt meghiszem - mondta az ős Kuczewicz. - Visek múltkor elénekelte neki a bányászindulót.

Néhányan a Zubrowkát is kiköpték a röhögéstől. Kozlowski leesett a padról a platóra. Úgy kellett felsegíteni.

- Naná, hogy elénekeltem - kiabált Visek -, amiket a Vörös Olga csinált, attól te is dalra fakadtál volna, vén tróger! Arra talán még képes vagy.

Negyvenöt évével Kuczewicz volt köztük a korelnök. A szilikózis ebben az életkorban már végzett a legtöbb társukkal. Kuczewicznek csak az ízületei fájtak, úgy, hogy néha mozogni is alig tudott, és az ujjai meggömbültek az artritisztől. Amikor felkelt, hogy elégtételt vegyen a pimasz zöldfűlűn, mindjárt vissza is huppant a helyére, mert a teherautó megdőccent a buckás földúton. Kuczewicz a padról rázta Visek felé a görbe mutatóujját. A bányászokon a röhögés hulláma futott végig.

- Nekem a Vörös Olga énekelt, amikor átvezettem a gyönyör kapuján - hengegett az apró termetű Przybulek, aki a legszűkebb vajatokba is befért.

- Legalábbis a magas cét, Przybulek, azt az egy hangot! - mondta a hórihorgas Terpilowski, a bányász dalárda vezetője. - A legmagasabbat a legkisebbnek!

- Ez is mutatja, hogy milyen jó színész – gúnyolódott Visek.
- Nálad lehet, hogy színészkedett, de nálam biztos nem! – tiltakozott Przybulek.

Úgy van, kiabálták a többiek, Przybuleknek igaza van, Olga nem kamuzik. Ebben mindnyájan egyetértettek, mert bíztak az erejükben.

- Nekem egyszer meztelenül táncolt a vörös boájában, aztán az ágyhoz kötözött és elkezdett finoman, a körmével simogatni. Az arcomon kezdte, aztán lassan haladt egyre lefelé – mondta égő szemmel a ferdeorrú Jakubek, a lublini vójár, de Walesznik közbevágott.

- Mindig tudtam, hogy van esze ennek a Vörös Olgának. Ha nő lennék, én is megkötnék, csak hogy ne érh hozzá a bütykök lapátkezeggel!

Jakubek szitkozódni kezdett, de a hangját elnyomta a bányászok harsány nevetése. Csak Knopek dörmögő hangjára lett néhány pillanatra csend.

- Akkor tudod meg, hogy mennyit ér egy nő, ha nem érhetsz hozzá.

- Te aztán tudod, Knopek – mondta Kozlowski –, elvégre a feleségedet is Olgának hívják.

- Csak el ne felejtsetek otthon lekapcsolni a villanyt! – toldotta meg Walesznik, de rajta és Kozlowskin kívül senki nem nevetett. Terpilowski rázendített egy dalra, a többiek vele énekeltek. Harsány, rekedt férfikórus. Hamisan visszhangozták a dalt a kopár sziklák, zengték a mezők, hunyorogva hallgatták a csillagok.

*Hol találom majd a párom,
merre néztek szét,
merre néztek szét, merre néztek szét?*

*Vágyom már egy szép leányra,
fogni két kezét,
fogni két kezét,
fogni két kezét.*

- Ne az enyémet, Bjelik! – hasított a nótába Vitek hangja. A teherautó imbolyogva vette az éles kanyarokat a meredek sziklafal és a szakadék között.

- Tériszonyom van – hebegte Bjelik –, pedig a hegyek közt nőttem fel. Anyám a meredélynél mindig fogta a kezemet – ismerte be lehajtott fejjel.

– Akkor most meg is szoptassalak? – kérdezte Vitek. Néhányan nem bírták folytatni a nótát a röhögéstől, mások énekeltek tovább. A távolban, a hegyorom mögött füst kígyózott az ég felé.

*Mondd, hol van az utca, hol az a ház,
hol az a lány, kiért kerget a láz?*

*Őt kerestem hét határban,
szívem kedvesét,
szívem kedvesét,
szívem kedvesét!*

*Végre megtaláltam azt,
kit nékem szánt az ég,
nékem szánt az ég,
nékem szánt az ég.*

*Megleltem az utcát, megvan a ház,
megvan a lány, kiért hajtott a vágy!*

Ahogy kiértek a szerpentinből, az út ereszkedni kezdett. A szakadék lejtővé szelídült, a völgyben megművelt földek és egy keskenyen kanyargó patak, az erdők maradványaként elszórt facsoportok élénkítették az egyhangú tájat. Az egyik fáról kisebb madárraj röppent fel a harsányan éneklő Zil közeledtére. Ekkor már jól látszottak a hegyszoroson túl a parasztházak piros tetői a füstölgő kéményeikkel.

*Várta ő is hú szerelmét,
látom szép szemén,
látom szép szemén,
látom szép szemén.*

*Éljünk mindig boldogságban,
ezt kívánom én,
ezt kívánom én,
ezt kívánom én.*

*Mondd, hol van az utca, hol az a ház,
hol van a lány, kiért kerget a vágy?
Megleltem az utcát, megvan a ház,
Ő az a lány, kiért hajtott a láz!*

Az utolsó strófánál érkeztek meg Kamenny Hrot-ba. Az út itt kettévált: egy murvás földút vezetett lefelé, gyér bokrok és facsoportok között a völgybe, egy kissé jobb minőségű aszfaltút pedig az egyetlen utcából álló faluba. Mindkét oldalon apró, cseréptető házak sorakoztak. Volt, ahol tornác vezetett a kert végébe, a gazdasági épületekhez, de a legtöbb helyen csak egy zsebkendőnyi kert vette körül a szegényes házikót. Csak néhány ablakban pislákol a fény. Az utca végében állt a kocsmá, amit a bányászok Kőméznek neveztek. Cégér nem volt rajta, de ez volt a falu legnagyobb épülete. A bejárat előtt, betonvályúban muskátli virított.

Mielőtt leszálltak a teherautó platójáról, Anielski gyűrött papírlapot húzott elő a zsebéből, kisimította, harminc apró darabra tépte és szétosztotta a társai között. Knopeknél volt ceruza, ő írta fel először a nevét. Miután a ceruza körbejárt, a papírdarabkákat összegyűrték és Anielski sisakjába dobálták. Kupczewicz, a korelnök húzta ki a galacsinokat a sisakból, és szertartásos lassúsággal felolvasta a tizenkét szerencsés nevét. A hoppon maradtak morgolódtak, Walesznik dühében a Zil oldalába öklözött. Vísek és Vitek összevesztek, hogy melyikük neve áll a papíron. Alig tudták őket szétválasztani, végül Knopek tett igazságot. A papíron Vísek neve állt, ma este neki kedvezett a szerencse.

Leugráltak a teherautóról, és égő szemekkel nézték a kocsmá fényeit. Belátni nem lehetett, a függönyök el voltak húzva az összes ablakon. Az izgalom fokozódott, néhányan tréfálkozással próbálták elütni, mások keresztet vetettek, mint reggelente, mielőtt elkezdték a munkát a tárnákban. Még egy utolsó simítás a hajon, a ruhák redőin, és indulhatt az este.

Anielski lépett be elsőként a kocsmába, őt követték, kicsit lemaradva a többiek. Három vendég ült a homályos, faburkolatú, hajópadlós helyiségben, mindhárman külön asztalnál. A falakat különböző méretű agancsok, preparált vaddisznó-, szarvas-, és özfejek, valamint a morva hegyekről, a szénbányáról és vadászatról szóló fotók és festmények borították. A mennyezetről kovácsoltvas díszítésű, szekérkerékből ké-

szült csillárok lógtak. Nem szólt a mazurka, nem folyt a vodka, nem csilingeltek a poharak. Hideg csend ülte meg a kocsmát, mint a négyes szintet a bánya mélyén. Olga nem sietett eléjük az ezüst pikkelymintás estélyiben, nyakában a vörös boával, mint péntek esténként mindig, ugyanebben az órában, csilingelő hangja nem röppent a csapos és a többi vendég felé: megjöttek a bányászok, engem reggelig nem láttok. Üres volt megszokott helye a lépcső melletti szeparében, amely most sötétén ásított, mint egy barlangszáj.

Amikor Anielski a pulthoz lépett, Vladek, a csapos széttárta a kezeit. Aznap nem én voltam szolgálatban, vakarta kopasz fejét Vladek, a vendégektől értesültem, de mindenki mást mondott. Fogalmam sincs, mi az igazság, mondta keserű arccal, a Jóisten se igazodik el ezeken.

Anielski beszélt a bányászokkal. Ideges morajlás támadt. Éles pillanatok vágtak Vladek felé. A csapos bekapcsolta a gramofont. Recsegett, pattogott a hanglemez, mélabús bariton énekelt egy nőről, akinek az ajka méz, melle az otthon, öle a tenger. A bányászok nem mozdultak. Álltak és néztek maguk elé. Csak egy perc volt, de abba a percbe belefért egy pásztoróra, egy nyár, egy élet, egy sikoly. A Vörös Olga talán nem csak színlelte a gyönyört. Az ő karjaikban nem. Ágya mellett, szemeteskosárban gyűjtötte a pénzt. Melle az otthon, öle a tenger, az ajka méz, recsegte a gramofon.

Az egyik vendég azt mondta, alig tudták a kést kihúzni a bordái közül. A másik szerint beteg lett, fájdalmai voltak, ezért kórházba kellett vinni. A harmadik úgy tudta, elment, vissza, a hegyek mögé, ahonnan jött. Vladek levette a tüt a lemezzől. Újra csend lett a kocsában. A bányászok álltak és néztek maguk elé. Aztán elindultak a kijárat felé.

Harminc árnyék, harminc pásztoróra, harminc sikoly.